

Анатолій Ветров

*Моя душа
для тебе
навстіж
Поезія*

УДК 821.161.2

В 39

Ветров А. Моя душа для тебе навстіж : поезія / Анатолій Ветров; упоряд. Л.Холецька. – Сосниця : центральна районна бібліотека, 2020. – 84с.

Спонсором видання є Прокопенко Андрій, син Оринич Лариси Григорівни та Прокопенка Леоніда Сергійовича

Вступ

Чому і коли я почав писати?

Все почалося із шкільних років. Вчитель російської мови та літератури Сосницької середньої школи, де я навчався, Василь Мусійович Локоть (фронтовик, з тонким почуттям гумору, грав на гітарі, співав) на весняні канікули дав домашнє завдання – написати твір-мініатюру строгого формату із логічно завершеною думкою. Вчителя поважав і любив, бо він нагадував мені тих людей, із якими пройшло моє раннє дитинство. Це родичі і всі фронтовики: Василь Олександрович Олійник, Олександр Іванович Яковлев, Андрій Ананійович Семченко, київчани, які були постійними гостями в школі – Петро Федорович Сиворакша, Микола Федорович Демиденко та інші.

Працюючи над твором, виконуючи домашню роботу, дуже старався. Нарешті урок. Викликає вчитель мене: «Ветров, прочти!» Читаю піднесено, одним подихом. Василь Мусійович: «Хм, молодець, красиво содрал, тільки не могу припомнить, то ли Бунин, то ли Лесков, то ли Булгаков даже, а ты ведь не скажешь. Садись «трояк»...»

Це був не просто удар, це було щось більше. Але з раннього дитинства оте: «А-а-а, в тебе мати вчителька, а ти...» привчили мене, хоч трохи, контролювати і слово, і свою поведінку. Сідаючи, я тихо, крізь сльози сказав: «Я сам...». І вирішив: «ДОКАЖУ!»

Літо. Газета «Сільські вісті» оголосила літературний конкурс короткого жанру (як і домашня робота). Я приймаю участь (дитина із села, глухого, сама!) і займаю призове місце, отримую диплом. Новий етап, нова тема. Займаю I місце, диплом і книжечку з автографом та підписом автора. Перемога! Доказав!

Для себе ускладнюю завдання: спробувати писати поетичні твори. Усі свої проби несуч Василю Мусійовичу. Повернув

листочки з такою усною рецензією: «Толик, брось-ка ты это дело!» Я знову сказав собі: «ДОКАЖУ рано чи пізніше».

Почав щось писати, навчаючись на першому курсі інституту. Перше серйозне поетично-літературне завдання було влітку 1972 року в Казахстані в будівельному загоні. До Дня будівельника мене «примусили» зробити стінгазету, навіть зняли з роботи. Термін – до вечора. Завдання виконав, реготу було...

Під час навчання в інституті з другого курсу часу на те, щоб писати, фактично не було: дві доби на тиждень – на роботі кочегаром, а далі – дігнати те, що пропустив (переписати конспекти, лабораторні, практичні, семінари – подоздавати) та готувався до дострокової здачі літньої сесії, бо всі чотири літні сесії я здавав достроково.

Після закінчення вузу – інші проблеми, аж до того часу, поки не став працювати у Сосниці та Бутівці. Спочатку це був конкретний фактичний матеріал (проза) і поступово почав пробувати сили в поетичних формах. Дуже подобалося співпрацювати з «Районкою» та районним радіо, яке очолювала Валентина Іванівна Трейтяченко.

Так поступово оте «ДОКАЖУ!» переросло в потребу. Та особливо зараз, коли прийшла старість і самотність...

Автор

І. Я ДУШУ ВИКЛАВ, ЯК ЗАВДАТОК

Заповіт

Я прошу вас – не плачте, не плачте,
Друзі, рідні учні, Бутівко моя,
Хоч тоді мою душу пробачте,
Як за хмарами буду вже я.
Душу рідну, може, стріну на небі
Край дороги, де душі ідуть.
То ж не плачте, прошу вас, не треба,
Порадійте, на цвинтар коли понесуть.
Порадійте за душу самотню,
Що нарешті вона в небесах.
Порадійте за неї того дня
І прошу вас, без суму в очах.
Порадійте, а суму не треба,
Може, там попаду на «зеро».
Все одно із високого неба
Вам усім посылаю добро.
Хай вода не лишає криниці,
А достатки, як наша Десна,
І здоров'я міцніше від криці,
А на серці – одвічна весна.
Як прийдете на рідних могили,
Тихо-тихо, прошу – не молю,

Пригадайте, як разом робили, учили,
Приберіть і могилку мою.

* * *

Я повернусь, здається, після смерті
Туди, де Грань, Десна і де Сосна,
Де погляди, слова дітей були і щирі, і відверті,
Де на хрестах мені знайомі імена.
Ах Бугівко, життя мого доля –
Все іду і не можу прийти
Через те непоміряне поле,
Що прожить - його не перейти...

18 +

Муза обнажѐнная
На моей груди,
Вижу – восторжѐнная
Тем, что впереди.
Не спеши, подруженька,
Спешкой не помочь,
Впереди, родимая,
В нас с тобою ночь.
Впереди нас с Музой
Ночь без сна, без сна,
Нежной бирюзой -
За окном весна.
Муза, моя Музонька,
С шепотом весны
И глаза у Музы
Цвета бирюзы.
С Музой ночь безсонная –
Радость для двоих –
Так вот и рождается
Для людей наш стих!

* * *

У мене свій Клондайк,
Клондайк мій – словеса,
Де води переходять в сушу,
А суша – в ліс, а ліс – у небеса.
Крупиці слів я перемити хочу – наче мушу,
А там – хто зна, хто зна,
Чи спроможусь відмити
Маленьку щіпочку словес
І їх роздати без мита,
Щоб в них в майбутньому воскрес,
Або проріс, як колос батьківського жита...

* * *

На світанку зоря заглядає у душу
Наче погляд забутих очей,
Що зробити, скажи мені, мушу,
Щоб позбутись безсонних ночей?
Що зробити, допоки світанок
Сповіщає, що день ще прийде?
Вийду я на засніжений ганок,
Сонце з вітром обнімуть мене.
Що залишила ніч? На світанку
Прочитаю на білих снігах,
По слідах, що до хвiртки до ганку,
По слідах, що залишились в снах.

* * *

Я душу виклав, як завдаток,
Щоб не забули про мене,
Згадали полум'ям лампадок,

Коли життя моє закінчиться земне.

* * *

Я розставив акценти
Всіх своїх відчуттів,
І дійшов до плаценти
Попередніх років.
І невтішна картина
Для мене з того дня:
Хто найсправжніші друзі,
Де найближча рідня?
Як у рані відкритій
Копирсався в душі,
Хто кайданки надіти
Зміг мені на межі?
На межі до безмежжя,
І за мить до безчасся.
Не сказав: – Обережно!
За два кроки до щастя?..

* * *

Останній дощ осінній з мокрим снігом,
Мов осені глибока сивина,
І може просто так, за збігом,
Мого життя поникла жовта дивина.
Чом дивина? Бо дивний кожен з нас від роду,
У кожного своя в душі струна,
Отож і я любив, люблю, любитиму природу,
Хоча життя мого всихає дивина.
А дощ сумний іде із мокрим снігом,
Останній дощ, за дивним якимось збігом,
Стебелечком нагнулась дивина,
Самотня в полі. Лиш вона
Від снігу сива дивина одна...

* * *

Ех, давай-давай, да чарку наливай,
Чарку наливай хорошего винця,
Вип'ємо, щоб жити, умираючи – любити,
Аніж жити, не любити, прохаючи кінця!

О прошлом

Отвечал я за всё – за своё и чужое,
За чужую в душе своей боль,
За чужое, что стало родное,
И родное, что стало, ... а впрочем, изволь.
Слышь, изволь, отвлеку я на самую малость,
Изложу изначальную суть,
Когда сердце простить всё и всем всё пыталось,
И шептала душа: «Ну и пусть...»
Ну и пусть всё идёт как идёт,
Ведь за летом завалит к нам осень,
После жёлтой листвы белый выпадет снег,
Белый снег – он красиво изъяны заносит.
Но никакая пурга, никакие метели,
Не заносят в душе моей след,
Извините, Вы это хотели
Для мучений моих или бед?
Если даже беда – вряд ли скажут: «Бедняга»,
Скажут просто: «Гляди-ка, дурак, вот».
И одна лишь простая дворняга
В полумраке осеннем щеку мне лизнёт...
Был в ответе за всё – за своё и чужое,
И такая судьба у меня не проста,
Что бы стало чужое родное,
Но никому ни за что не продал я Христа.

* * *

Візерунки, сплетені думками,
Вночі лягають на папір,
То особливий стан душі, нав'яний піснями мами,
Чи піснею струмка з високих гір.
Лягає хрестиком на білому папері,
Чи, може, гладдю те словесне муліне,
І трішечки прокриє у власну душу двері,
І добре, якщо добрий хтось у душу зазирне.
Для тебе ж душу навстіж відкриваю,
Бо бачу у очах твоїх добро,
Пускаю в душу і в душі вітаю,
І для добра нехай не спишетесь перо.

* * *

Вона чекає, наче мати,
Чи як дружина ночі, дні,
Коли прийдеш її орати
І засівати навесні?!
Вона простягне гони поля,
Земля простеле цілину,
Земля – це хліборобська доля
І продават' її – та ну!
Я теж умію тримать чепіги,
Умію вести борозну,
Не знав неробства, лінощів і ніги,
Як батько, землю я люблю одну.
Радію з душами батьків землі щоднини,
Молюсь землі навколішки у пору літа і жнивну,
Як сонцю, радію я святій хлібині,
Як предки, на землі землею я живу.

* * *

Моє лиш те, що у мені,
В душі, у серці, в лабіринтах мозку,
В літами зігнутий спині,
У свічці, котру ви поставите із воску.
І хай горить вона тоді без копоті і лоску,
Свічка, як крапка. У вогні -
Згорять душі моєї двері,
Та все моє залишиться мені,
І лише душу я залишу на папері
Для вас,
Тоді над нею не будуть владні
Смерть моя і час.

* * *

Накрапає на серці похмурість,
На душі бездоріжжя й туман,
Озирнувся у власну минулість –
Наче сон чи оптичний обман.
Наче марево – власне минуле,
Риску дробу життя підвело,
Промайнуло усе, промайнуло,
Як трава під косою лягло.
Але вам уповім я відверто,
Треба йти до своєї мети,
Довести мо' востаннє уперто,
Проти течії варто гребти!
Проти течії, вітру і суджень,
І за спинних «хі-хі» – все іти,
Не вступати у бруд словоблуджень,
Не згубити порядності, честі, мети.

* * *

Сьогодні я між землею і небом,
Чи буває таке, уявіть?!
І пояснювать, мабуть, не треба,
Що у мене на серці в цю мить.
Що болить, що давно відболіло,
Чого варта насправді ця мить,
Спогад. І на серці ураз потепліло,
Спогад. Іще дужче душа заболить.
Давно переступив межу між болем і печаллю,
Попереду – незвідана і невідома даль,
Як тіло жінки звабне за вуаллю,
З очима, що не просять, а кричать, на жаль...

Совет молодым

Налей, налей, да не по полной,
Её легко, как счастье, расплескать,
Как наша жизнь до этого бывает иллюзорной,
Да не вернуть её уж вспять.
Налей, налей, да только не гони,
Как лошадей на перегонах,
И так летят по жизни наши дни,
Как те огни за окнами вагона.
Налей, налей чуток вина,
А можно водки, всё законно,
Но штука в том, что жизнь одна,
Дай Бог её прожить, да без дурного тона.
Ведь жизнь – как песня,
И лучше спеться, да не спиться,
И жизнь пусть в песню превратится,
Прожить вам жизнь, как песню спетую,

А не бутылку недопитую,
Желаю и советую.

* * *

Були бажання. Стали мрії.
А мрії де? А мрій – нема,
Як недоношені надії,
Надій і мрій у старості – катма.

* * *

А проти часу нічого гребти,
За ним плывеш без вороття
І одночасно двічі не зайти –
Такий ось час і течія життя.
На воді не лишаються сліди,
Хіба лиш бруд чи плями,
А після нас – життя ж не річка із води,
Те, що залишається, лишаєм самі:
Борги, прокльони, слід руки,
Чи спомин тихими словами,
Діти, онуки, байстрюки –
Один лиш Бог суддя над нами.
І не суди – судим не будеш –
У кожного своя життєва борозна:
Або знайдеш, або загубиш,
А совість – лиш одна казна.
Казна душі прожитого життя,
Хай буде вщерть наповнена по вінця,
Бо час не знає вороття
Ні чоловікові, ні жінці.
Судим не будеш, отже, не суди,
Лиш час тече однаково для всіх і всюди.
З любов'ю по життю іди,

Не забувай лишень, що поряд - люди!

Мечта

Ну и пусть, ну и пусть на рассвете,
Когда тает на небе звезда,
Улыбаются сонные дети
И журчит в ручеёчке вода.
Ну и пусть, ну и пусть в этом мире,
Когда солнце протянет лучи,
В каждом доме и каждой квартире,
Только счастье от счастья кричит.
Ну и пусть, ну и пусть на планете,
Когда ночь, или день, иль рассвет,
Улыбаются счастливо дети
И живущих счастливее нет!

* * *

Не розбереш бува, де небо, а де суша,
Де смуток, де чекає благодать,
Та прийде час і наші душі
Сповна устигнуть все спізнати.
Рятуйте наші душі,
Себе рятуймо ми,
Коли на морі і на суші,
Один до одного ми будемо людьми.
Рятуймо наші душі!

* * *

Нахамити просто в нашім світі,
Нахамить неважко в наші дні,
І лишень сміливий, сильний – ніде правди діти,
Скаже: «Я був неправий, вибачте мені!»

* * *

Побажаю щиро вам удачі,
Як говорять, келих аж по обідок,
Будь здоровий, кожен мій земляче,
Навіть під ногами налови зірок.
Хай тобі удача, як пшениця,
Колоситься на своїй землі,
І удача хай, як паляниця,
Ляже сонцем на сімейному столі.

* * *

Я просив поради через роки,
Все чекав на тебе увісні,
Що почую твої, батьку, кроки,
– Ну, здоров, – як колись казав мені.
Сядеш, як колись, біля постелі
І мою пригладиш сивину:
– Чом завів такі куделі,
Влаштував для мене дивину?
Що хотів питати мене, сину?
І на руку руку покладеш,
Я про все забуду в ту хвилину,
Почуттям моїм не буде меж.
– Ти порадь мені із потойбіччя,
Як дожить мені моє земне,
Не ховай лише, прошу, обличчя,
Воно, батьку, рідне і одне.
Батько посміхається крізь роки,
Як живий, а не ввісні,
І за хвилюку стихнуть батька кроки,
Як стихає дощик навесні.

Ти порадь мені, батьку, порадь...

* * *

За дальнім-дальнім горизонтом,
Не бачимо під час небес,
Бо сірих буднів сірим зонтом,
Закриті очі від чудес.
А очі, звісно, дзеркало душі,
Даровані нам душі небесами,
Та полчища буденності парші
Змігають паростки чуття, або
затоптуємо самі...

Самосуд

Я відкинув умовні всі речі,
Як чужого себе – під стіну,
Опустилися враз чогось плечі,
Хоч не йшлося іще про вину.
Є у кожного з нас два обличчя,
Хто б там що мені не казав,
Як слова, що у день Новоріччя,
І слова, що когось ти кудись посилав.
Тобто, в кожного з нас два начала –
«Позитив» і «негатив»,
Ну а далі – як без хліба те сало,
Що комусь сам Господь положив.
Довго я розкладав, мов на шальки,
Свої вчинки, думки, почуття,
Де був сам, де знімав чийсь кальки
За свого не простого життя.
Все згадав, навіть те, що забуте,
Навіть те, що забути хотів,
І стояв край стіни, де корито розбите,

І уже ні про що не жалів...

Плітки

Розп'яли душу. А за віщо –
У кожного свої гріхи:
Он тріпоче, бідна, наче полотнище,
А довкола – радісні сміхи.
Розіп'яли душу, розіп'яли душу,
Наче полотнище на семи вітрах,
Мучитися тілом я за неї мушу,
Боже мій Всевишній, забери мій страх!
Страх за душі рідних, рідних, неповинних,
Із Твоєї волі – для мене батьки,
Та забули долю, дарувати долю,
І душа розп'ята просить їх в свідки...
Боже мій Всевишній!

* * *

Не склалось, бачите, не склалось,
Хоча хотілось, мріялось, моглось,
А так чомусь вже повелось –
Не склалось,
Ось і все,
Течія життя несе,
Здається, добре починалось,
А бачиш, як воно – не склалось,
Карта бита.
Час не спить –
Збирає мито,
І дорого доводиться платити,
За все,
І навіть за коротку щастя мить –
Платити, дорого платити...

* * *

Давно под гитару мы пели,
Давно не сидели, друзья,
Уходят куда-то недели,
Уходят куда-то года.
Уходят друзья понемногу,
Уходят, уходят друзья,
Присядем, старик, на дорогу,
Без этого, слышишь, нельзя.
Давно под гитару мы пели,
Давно мы сидели, друзья,
Уходят куда-то недели,
Уходят куда-то года.
Присядем, старик, на дорогу,
Пусть будет она нам легка,
Плеснём-ка на дно понемногу,
Чтоб крепкой была в нас рука.
Присядем, старик, как когда-то,
Припомним своих пацанов,
Уходят недели куда-то,
И мало осталось годков.
Давно под гитару мы пели,
Давно не сидели, друзья,
Уходят куда-то недели,
Уходят куда-то года...

* * *

Сомальє жіночих поцілунків,
Сомальє жіночої краси,
Ех, нема солодших в світі трунків,
Помінять на золото навіть не проси!

* * *

Закошлатився захід у хмарах,
Сонце на ніч вдягає кожух,
І вітри двірниками по парах,
Позмітали сміття всіх округ.
Сонце в хмару сідає край неба,
Значить, буде у нас сніговій,
Хай сніжить, сніг на поле нам треба,
Урожай буде гарний і свій.

* * *

Не падай, чуєш – падать не довго,
Довго відтирати те багно,
І ще – не бійся того,
Що можеш впасти аж на саме дно.
Не бійся впасти – бійся там лишитись,
Бо дно – на те воно і дно,
Не встигнеш потім примиритись
З реальністю, з собою заодно.
Я не боявся і не боюся,
В далекій юності дружки повідали усе,
І до сьогодні я за душі їх молюся,
Господь хай душам їхнім милість подає...

* * *

Ти навіщо засніжила душу,
Ти навіщо її замела...
Ось тепер відкидать її мушу,
Як дорогу колись до села.
Душу снігом мою ти укрила,
Бідне серце скувала в льоди,
На любові моїй полетіла,

А мені ось самому іти!

* * *

Просто так нічого в світі не буває,
Просто не враховуєм причин,
Сонце сходить, а затим сідає,
Без вогню, відомо, не буває дим.
Не буває радості без смутку,
Сміх відомо в кого без причин,
І чого хтось підпирає лутку,
І що добре в справі на почин.
Просто так дитяточко сміється,
Просто так хлоп'я біжить,
Просто так у грудях серце б'ється –
Лиш не просто так у світі жить!

* * *

Я отворил, как двери, настезь душу,
Давай, дружище, заходи,
И вот итог – имею грязь и лужу,
Работ других немало впереди.
Я сделал рукава в душе повыше,
Достал воды, прозрачнее слезы,
Я вижу – улыбаешься, но слышишь,
Немало мне в душе оставили грязи.
И заходили, сапог не вытирая,
Плевали вниз и даже в потолок,
И бедная душа страдая,
Всё думала: судьба иль просто рок.
Я выгреб всё – и душу наизнанку,
Хороший для моей души урок,
Чтоб не повторить такую вот болтанку
На душу мы повесили замок!

* * *

Черствіє душа,
Як окраєць домашнього хліба,
І не справа в грошах,
Справа іншого штибу.
В велелюдній родині
День – наче мить,
А самотній людині
День ще треба прожити.
І черствіє душа,
Як окраєць домашнього хліба,
І чорніє вона,
Як осіння холодна рілля,
Б'ється бідна душа,
Як упіймана з голоду риба,
Чи одчахнута вітром з плодами гілля.
Відпустіть, відпустіть ви упійману рибу,
І не дайте зламати вітрам із плодами гілки,
І запросить душа у маленьку, маленьку колибу,
І вам вдячно простягне дві гарячі руки...

* * *

Я тебе не зірву, перший пролісок лісу,
Заховаю, малий, від людської руки,
І від сліз невимовної туги завісу,
Пригадаю весну у далекі роки.
Я тебе не зірву, первоцвіте весняний,
Ти мені нагадав мою першу любов,
Нагадав мені погляд і час незрівнянний,
Ніби знов, ніби знов, ніби знов...
Я тебе не зірву, первоцвіте весняний...

* * *

Відламаю безсоння,
Покладу на папір,
І порадує, може,
Спогад вранішній зір.
Відламаю безсоння,
Ні, не в чомусь зізнання,
А душевне бездоння,
Тихе-тихе зітхання.
Сам у себе украду
Шмат короткої ночі,
Без прохання поради
І без погляду в очі.
Не відвody, не потрібно,
Свій сполоханий зір,
Без тебе мені рідний,
Ліс безсоння із гір.
Ох ті гори, вершини
І потоки, і звори,
Для безсоння – причини,
Літ минулих комори.
Ті комори-комірки,
Не дешеві вони,
Едельвейсові гірки,
З почуттями вини.
Едельвейс на камінні
Я не рвав, не топтав,
А роками вже нині
Сам потоптаний став.
Он шумить в синій далі
Моїх спогадів ліс,
Тихим смутком печалі,

Як музичний каприз.

* * *

Догорели огни, догорели,
Даже отсвета пламени нет,
Неужели, скажи, неужели
Нет возврата у прошлое лет.
Нет у жизни былой мне отрады,
Неужели, скажи, неужель,
И чего же, скажи, тогда ради
Я ходил сквозь дожди и метель.
Неужели, скажи, неужели,
Дурно пили водку, вино,
Пили даже когда не хотели,
Неужели нам так суждено?
Неужели, скажи, неужели
Затихает звон бубенца,
Наливай, наливай, в самом деле,
Уж долей, так и быть, до конца.
Неужели, скажи, неужели,
Вороной в поле бросил меня...
Вороньё, вороньё налетело,
Видно, правда, уж нету огня.

* * *

Щасливий, що добре і зважене слово,
Недавно почув не в своєму гробу,
Ну, а решта – не нове,
Звичне про мене – «бу-бу» та «бу-бу».

* * *

Уперте впретися, як баран рогами в двері,
До правди глухіше від тетері,
І на прохання: «Друже, допоможи!»
Відкаже: «Не можу, чогось штанів

* * *

Тихий дзвін, наче дим,
Тих багать, що уже відпалали,
Тихий дзвін, відгук днин,
За життя все кудись поспішали.
Тихий дзвін, наче дим,
Тих вогнів, що у душах палали,
А тепер, поза тим,
На кордоні із вічністю стали.
Тихий дзвін, тихий дзвін,
Не бентеж моє серце, благаю,
Бо, здається, що з ним,
Я ще більше кудись поспішаю.
Ще не знаю чію
Тихі дзвони оплакують душу,
І де буде вона – в пеклі, раю...
Помолитись за неї усе-таки мушу.

* * *

Я розсипав життя на дорогу,
І чому я його не беріг?
По йому потопталися ноги:
Хтось пішком, чи конем, що пробіг.
Ті розкидані дні і потоптані роки,
Їх докупи уже не складу,
Та й навіщо таке, лиш морока,
Не на радість, скоріш на біду.
Жаль, що прожите моє – не пшеничка,
Або просо, або той же овес,
Підбрала б маленька синичка,
Ні, а так – то не гавкне і пес.

Соседям

Я не стану с тобой по соседству
Выливать за стаканом души,
Вспомним лучше давай наше детство,
Да и юности дни хороши.
Сосед, сосед, такая вот судьбина,
Не выбираем мы соседей, отцов да матерей,
Какая может быть еще причина,
Дружнее жить и ближе всех друзей.
И уважаю я свою соседку,
И мыслей нет дурных, ты мне поверь,
Доверю ей не то что там барсетку,
А не запрю входную дверь.
Соседи, милые соседи,
И за столом я с вами посижу,
Но знайте, сэр, и вы, миледи,
О вас дурного слова не скажу.

* * *

Ти мене зачепила смішком,
А ще більше своїми словами,
Вони стали маленьким містком
Між крутими двома берегами.
Двох сердець місточок, двох сердець,
Між двома крутими берегами,
Не зійде хай нанівець
Стежечка, прокладена словами.
Долі два високі береги,
Віку нашого висоти,
Паростки нам треба зберегти
У серцях любові наші сходи.

* * *

Заростають стежки, заростають могили,
Заростають малі путівці,
Де в дитинстві з батьками ходили,
Із батьками, рука у руці.
Заростають шляхи і дороги,
Загасають в дворах ліхтарі,
А на серці і сум, і тривога –
До якої межі і пори?

* * *

Неужели я жизнь свою выбросил в урну,
Неужели, друзья, неужель,
Не хотел я прожить вот так дурно,
По-другому, увы, не успел.
Не успел налюбовиться до боли,
Только боль я узнал от любви,
Не успел набродиться по полю,
Больше, поле, меня не зови!
Не зови меня поле, речка,
Не зовите меня, берега,
Замерцала, видать, моя свечка,
А из тройки упала дуга.
Не рвонуть мне, как раньше, в былую,
Не рвонуть, где мои берега,
Не обнять, как родную, чужую,
Где под небо стога да стога.
Эх, дорога, да небо, да поле,
Да чужая роднее своей,
Не познавши маленькой боли,
Не поймете вы боли моей.

* * *

Не пускайте ніч у власну душу,
Не пускайте ніч в свої серця,
Лиш прошу, повчати – бо не мушу,
Не нагадує душа нехай мерця.
Буде хай як день чи надвечір'я,
Світла, чиста, без дощу,
Хай цвітуть там любов, довір'я,
Сльози, біди в душі ваші не пуцу!
Коли б то міг ...
Та я не Бог, а грішник,
Що грішник – винен сам, решта – не моя вина,
Система була така, а я в ній як заложник,
Як келих недопитого вина.
Тепер молюся та не за те, що вже не відмолити,
Молюсь за тих, кого ще можна відмолить,
Молюсь за тих, кому не солодко
Було свій вік дожити,
За власну душу не наважуюсь молити.
Поставте свічку – прошу, хоча не мушу,
За мене, як відійду на небеса,
І не пускайте ніч у власну душу,
Нехай любов там квітне і земна краса.
Поставте свічку за мою маленьку душу,
Як відійду на небеса...

II. ПОДЗВОНИ НА НОМЕР МОГО СЕРЦЯ

* * *

Зовсім інше небо вже над нами,
Де й поділись літа благодать,
Хочеш, підемо лугами
Наше літо проводжать?
Підемо на луки, де отави,
Де бузьки востаннє клекотять,
Як же пахнуть над Десною трави,
Хочу літо із тобою проводжать.
Я візьму до рук твою долоню,
Подивись, яка довкола благодать,
Не дивись лишень на сиві мої скроні,
Ідемо з тобою літо проводжать.
Не дивись на сиві мої скроні,
Руку дай і, як колись, веди,
Жаль, що вже на волі мої коні,
Онде, у отаві їх сліди.
Коні, мої коні воронії,
Не зловити за Десною вас,
Не вернуть літа далекі молодії,
Осені прийшов моєї час.

* * *

На шелках дорогих не бывает порою уюта,
Как с любимой в пустом шалаше,
И пол-жизни отдать за такую минуту,
Пусть потом всё летит в вираже!
Их, крутых виражей, по жизни немало,
Сам-на-сам остаёшься с судьбой,
А друзья – их, как будто смывало,
Значит, друг или ты не такой!
И подруга должна быть, наверно, другая,
Да и сам, но не стану другим,
Ибо лет моих шумная стая,
Улетала к брегам совершенно иным.
У иных берегов и иные понятия,
Там другие глаза, как цветы у саду,
Там другие слова, и другие объятья,
К тем брегам я уже не приду.
Не приду к берегам, где иные разливы,
Где чужая неведома даль,
И у тех берегов я не мог быть счастливым –
У своих берегов - не такая печаль.

* * *

Не дружина, не дружина, а кохана,
Вкрадена у неба і людей,
Я співатиму тобі осанну,
Припадаючи устами до грудей.
І здійматимуться груди, як лілеї,
Що на хвилях нашої ріки,
І відчуєш ти тоді, Німфеє,
Справжню ніжність чоловічої руки.

* * *

Отказали мои тормоза,
На душе, как назло – непогода,
Дождь на лице иль скупая слеза,
Непогода в душе, непогода.
Непогода в душе, непогода в душе,
День который, увы, я не знаю,
В голове заедает моих мыслей клише,
Непогода в душе, я страдаю.
Непогода в душе, адская боль,
И за что, за кого я страдаю,
Навсегда я уже не с тобой, не с тобой,
Как последний ледник, слышишь, таю.
Таю я на глазах, слышишь, таю,
Отказали мои тормоза,
И по полной себе наливаю,
Может, в пьяном бреду я увижу любимой глаза.

* * *

Подзвони на номер мого сердца,
Поки б'ється, чуєш, подзвони,
Все проходить, все минеться,
Лиш не пройде почуття вини.
Подзвони на номер мого сердца,
Поки є моє бажання жити,
Поки не загинув я у герці,
Лиш за право дихати і любити,
Подзвони на номер мого сердца,
На світанку, серед ночі або дня,
Щоб бідою сповнене відерце,
Перекинулось і вилилось до дна,
Подзвони на номер мого сердца,
Подзвони, подзвони, подзвони...

* * *

Что за странное вторжение,
Что за странная любовь?
Ты как будто наважденье,
Надо мною вновь.
Наважденье, наважденье,
Как тебя люблю!
Наважденье, наважденье,
Поцелуй ловлю.
Наважденье днём и ночью,
Днём и по утрам,
Наважденье прочно-прочно,
И не верю сам.
Наважденье, наважденье,
Надо мной глаза,
А в глазах тех - наважденье,
Что прошла гроза.
Надо мною наважденье,
Надо мной любовь,
Каждый день, как день рожденья,
Повторим мы вновь.
Наважденье, наважденье,
Поцелуй ловлю,
Наважденье, наважденье,
Я тебя люблю!

* * *

Я отдавал одной тебе все радости на свете,
Как радугу, дарил тебе цветы,
Одну тебя я видел на планете,
А ты – а ты, а ты, а ты!
А ты – другая, душа твоя глухая,
Глаза твои – вампиры, Боже мой,

И речь – как птичья стая, куда-то улетаю,
Тащили прочь меня с собой.
Слова твои – как воды водопада,
Вся Ниагара в облике твоём,
И ты несла меня туда, куда и надо,
Стремилась быть вдвоём, вдвоём, вдвоём!
Прощался с жизнью, мыслями, рассудком,
Когда с тобою были мы вдвоём...
Как сладко быть хоть маленькой улиткой,
На теле, милая, твоём...

* * *

Допоки свічечка горить,
Я буду жити, чуєш,
Ти пам'ятай про це щомить,
Бо потім пожалкуєш.
Допоки свічечка мала,
Ще теплиться під небом,
Допоки будеш ти моя,
Та іншої не треба.
Із неба зірка не впаде,
І не залишить слід на небі,
А зорепад хай обійде,
Лише бажання мати треба.
Одне, одне лише бажання,
В повітрі, як потреба –
Земне кохання.
Допоки свічечка горить,
Ми будемо, будемо жити...
І пам'ятай солодку мить –
Допоки свічечка горить...

Моей Марине Влади

Накренилась свеча на подсвечнике,
Еле-еле мерцает фитиль,
Знаешь, друг, мы с тобою не вечные,
Но ведь рано ещё нам в утиль!
Накренилась свеча, накренилась,
Сердце громко забилося в груди,
Что такое со мною случилось,
Стоит дальше по жизни идти?
Как мне дальше идти, я не знаю,
Без тебя я прожить не могу,
Не напрасно свеча так мерцает,
Как окошко в большую пургу,
Как окошко в пургу на окраине,
До какого никак не дойти,
Да снега что-то выпали ранние,
Не случайно мерцает фитиль.
Не гаси ты свой свет у окошке,
Я прошу: «Не гаси, не гаси».
У пургу на твой свет без дорожки,
Может быть, я смогу доползти.

Порада жінкам

Не читай, що там пишуть морози на шибках,
Не читай, що карбують на стежці сліди,
Він, як завжди, до тебе в дорозі,
Може, навіть, за крок від біди.
Прочитай, прочитай лиш за нього молитву,
Тихо-тихо, прошу, прочитай,
І відверне Господь лезо гострої бритви –
Прочитай за кохану людину молитву, прочитай!

Дні літа

Літа гілочки кленові,
Білі квіти на воді,
І які вони чудові,
Із любов'ю літа дні.
Літа дні, літа дні,
Мов святкові, вихідні,
Бо кохання у очах,
В зацілованих ночах.
Ти чекала, ти чекала
І сама того не знала,
Як до тебе поспішав,
Поспішаючи, співав:
«Літа дні, літа дні,
Мов святкові, вихідні,
Бо кохання у очах,
В зацілованих ночах».
Він кохав тебе усюди,
Де була і де нема,
І хай добре знають люди:
Літо, осінь, там – зима!
Літа дні, літа дні,
Мов святкові, вихідні,
Бо кохання у очах,
В зацілованих ночах!

* * *

Ти так прощалась, щоб лишитись,
Хоча б в моїх коротких снах,
Щоб бути поряд, щоб любити,
Хоча б з сльозами на очах...

* * *

Річка, річка, річечка,
Хвилі та вода,
Стежки стрічка-стрічечка,
Тихая вода.
Зорі над водою,
Зорі у воді,
Ми ідем з тобою,
Ми ще молоді.
Зорі над водою,
У тебе в очах,
Я іду з тобою,
Руки на плечах.
Зорі, що над нами,
У тебе в очах,
І знайшов губами,
Те тепло, що – ах!..
Я іду над річкою,
Берег та вода,
В'ється стежка стрічкою,
Стишена хода...

* * *

Не грусти, любовь былая,
Сидя у окна,
Не грусти, моя родная,
Ты такой была одна.
Ты такой была последней,
Слышишь, не грусти,
Чуткой, нежной-нежной,
И меня прости...

* * *

Летить павутиння – незібране мито,
Незібране мито літошніх днів,
Бабине літо, бабине літо,
Бабине літо – хотів-не хотів!..
Бабине літо – летить павутинка,
Летить павутинка, минає двори,
З білого шовку у тебе хустинка,
Осінь. Якраз до пори.
Бабине літо – летять, летять павутинки,
З ними летять теплі сонячні дні.
Жовтим листом покриті стежинки,
Де ще вчора були ми одні.
Бабине літо, летять над землею, летять павутинки,
Бабине літо на спраглих і теплих губах,
Жовтим листом покриті стежинки,
Де ще вчора носив я тебе на руках.
Бабине літо, кохана, бабине літо,
Я покорю відстань, простір і час,
І обніму я тебе павутинкою несамовито,
І замру, як колись, на гарячих і спраглих устах.

* * *

Ти пам'ятаєш останню нашу осінь?
Кружляло листя, золотий узвіз,
Очей твоїх безмежна просинь,
І погляд, затуманений від сліз.
Ти тоді все поспішала
Нести свій хрест, відмолювать гріхи,
А стежка зустрічей поволі заростала,
Тієї осені пригадуєш штрихи?

* * *

Вспоминашка, вспоминашка,
Ах ты, Боже мой,
Неужели ты, Наташка,
Ты была такой?
Карамели и качели,
Рыжая трава,
Ты, Наташка, в самом деле,
Правда, не права.
Не права Наташа, Ната,
Это – не «ку-ку».
Отдала когда-то
Сердце моряку!

* * *

Я вас искал, глаза из дымкой,
Я вас искал, из дымкою глаза,
И потому стал нелюдимый,
А на сердце – ветер и гроза.
Глаза из дымкой, с синей поволокою,
Глаза в пол-неба или двух морей,
Глаза из дымкой, из-за вас я одинокий,
Глаза из поволокою, скорей же, скорей!
Глаза из синей поволокой,
Скорее станьте на моём пути,
Глаза из дымкой, без вас на свете одиноко,
Без вас я дальше не могу идти.
Глаза из дымкой, с синей поволокой,
Глаза на милых пол-лица,
Ну неужели буду одиноким,
Ведь мне осталось мало до конца.
Глаза из дымкой, с синей поволокой...

* * *

Чом давно, моя ясна зоре,
Ти не сяєш, не сяєш мені,
Стало сірим житейськеє море,
Стали сірими буднями дні.
Ти засяй, ти засяй, моя ясная зоре,
Ти засяй для мене, як колись,
Хай життя стане знов, як розбурхане море,
Хай змішаються суша і вись...
Щоб очей твоїх бачив два плеса,
Острови твоїх білих грудей,
І зупиняться часу колеса,
І не стане на світі людей!..

* * *

Минулого ніяк не заспокою,
Все стукає і стукає в вікно,
Немов твоєю ніжною рукою,
Вмикає спогадів минулого кіно.
Знімає біль, знімає втому,
Твоя, як літо, теплая рука,
І йдеш нечутно ти по дому,
Така, як в пам'яті, така...
Твої уста – як подих літа,
Здається, з краплями роси,
Легким туманом оповита,
Далеко Лувру до краси!
Краси любистку, подиху і літа,
Живих твоїх усміхнених очей,..
Знов стукають у шибку віти,
Моїх безсонням зболених ночей.

* * *

Отвлекая тебя от раздумий,
Не умея, спою я романс,
Ты не скажешь: «Какой же ты глупый»,
А судьба наша бросит пасьянс.
Я пою, не умея, душою,
Серцем я, не умея, пою,
Только стала ко мне ты глухою,
И не слышишь ты песню мою.
Я пою тебе сердцем сквозь боли,
И душой сквозь печали и грусть,
Те слова, что давно не звучали,
Те слова пусть звучат, слышишь, пусть.
Ты посмотришь в глаза мне украдкой,
И подумаешь ты, но не вслух:
«Ну какой же он все-таки гадкий»,
Ну, а может быть, все-таки, вдруг...
Вдруг совсем ты другого увидишь,
И у сердце твоём, как игла:
«Он хороший, меня же он любит,
Ну какая я дура была!»

* * *

Время сладкой жизни истекает,
И расставание горчит,
Как воск, душа любимой тает,
И сердце милое грустит.
Обняв её за нежные плечи,
Прижав к щеке её висок,
В душе запомнил наши речи,
Да милой милый голосок.
Давай, давай тихонько трогай,
Пока идёт любви волна,

Давно наезженной дорогой,
Да мимо миленькой окна.
Не будь ты долгим, расставанье,
Печаль, не будь ты глубока,
И в день грядущего свиданья,
Вы разойдитесь, облака.

* * *

По тропинкам бродит лето,
У браслетах из росы,
Может, где-то на рассвете,
Улыбнёшься с летом ты.
Лету летом улыбнёшься
И улыбки не тая,
Как цветочек ты качнешься
И поймешь, что это – я!
Лето, лето у браслетах,
А браслеты – из росы,
Как прекрасно это где-то,
Это где-то – это ты!
Это где-то, где-то это,
Это может быть и там,
Но, скажу вам по секрету,
Я узнаю по губам.
По губам узнаю лето,
- Лето, лето, губки дай!
Губки слаще, чем конфета –
Это лето, а не май.
По тропинкам бродит лето,
У браслетах из росы,
На рассвете ты проснёшься
И поймешь, что лето – это я и ты!

* * *

Ты чего заалел, моей жизни закат,
Подымаешь в душе моей бурю,
И пусть сердце шалит, да и руки дрожат,
И сейчас я её всё ревную.
Зашумели берёзы мои и рябины,
Зашумели дожди наискос,
Не бывает у прошлом мужчины,
Даже если идёт под откос.
Вы шумите рябины, берёзы,
Дождь, секи мне лицо,
Три прекрасные алые розы
Положу у неё на крыльцо.
Не бывает у прошлом мужчины,
Даже если идёт под откос,
Нашей жизни ты вспомни картины,
От себя ведь не скрыть своих слёз.
От себя ведь не скроешь бывшее,
Помнишь даже о нём ты у снах,
И лицо, что когда-то родное,
И потухший забытый очаг.
Не бывает у прошлом мужчины,
Даже если идет под откос,
Вспоминай, вспоминай нашей жизни картины
Только знаешь, родная, без слёз.

* * *

І скресне крига на Десні,
І провесінь загляне в очі,
Тобі загляне і мені,
Засяють в тебе, як дівочі,
Якщо ми схочем навесні
Розплющить очі.
Весна...

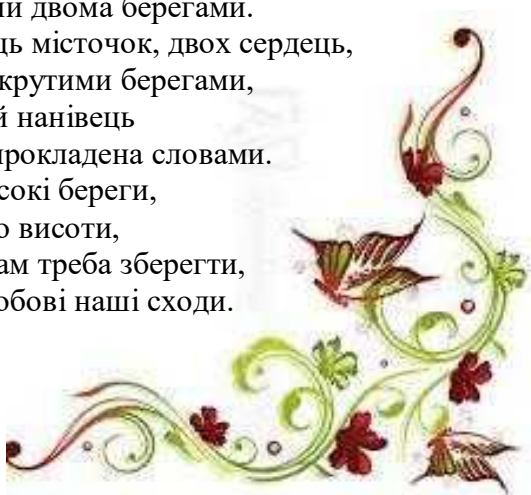

* * *

Дві річки між нами, дві річки,
Не дістати в тих річках до дна,
І на серці у мене неспокій,
Бо була ти для мене одна.
Дві річки між нами глибокі:
Перша – сум, ну а друга – печаль,
І стою межи них самотній,
Та нічого в минулім не жаль.
Не жаль років, що розділив з тобою,
Немов окрасць хліба розділив,
Тих почуттів, що звуть любов'ю,
Бо я тебе по-справжньому любив.

* * *

Ти мене зачепила смішком,
А ще більше своїми словами,
Вони стали маленьким містком,
Між крутими двома берегами.
Двох сердець місточок, двох сердець,
Між двома крутими берегами,
Не зійде хай нанівець
Стежечка, прокладена словами.
Долі два високі береги,
Віку нашого висоти,
Паростки нам треба зберегти,
У серцях любові наші сходи.

III. ПАМ'ЯТЬ

Мама

Вот и стал я на отчем пороге,
Здравствуй, здравствуй, родительский дом,
За калиткой оставил тревоги,
Ведь сегодня рассказ не о том.
Отчий дом, отчий дом у дороги,
На четыре, четыре окна,
Словно мама с отцом всё в тревоге,
Заждались, вместе с ними луна.
Мама, мама, прости, если можешь,
Ведь душа, как всегда, у крыльца,
И напрасно меня не тревожишь,
Просишь тихо об этом отца.
Мама, мама, душа твоя дома,
Только дом без тебя всё же пуст,
А в душе моей боль да истома,
Даже грустный калиновый куст.
Мама, мама, прости с поднебесья,
Приходи, погости хотя б в сны,
Ты любила осенним Полесье,
И любила дорожки луны.
Мама, мама, прости меня, блудного сына,
Что со мною печаль да тоска,
У калитки встречает калина,
Да глаза твои, мам, с висока.
Прости меня, мама...

* * *

Я любив твої пісні, матусю,
Колискові, зі сцени, в саду,
І тепер, як бува, зажурюся,
Через пісню до тебе іду.
Я іду через вічність і втому,
Через наші прожиті роки,
І у пісні вертаюсь до дому,
До якого уже не прийти.
Я іду там, де трави похилі,
Там, де зорі в ясній вишині,
І мамині очі, її рученьки милі,
Ночами все сняться мені.

* * *

Мама – перше слово,
Мама – всенький світ,
Мама об'єднала
Два роди у рід.
Матінка, матуся,
На усі віки,
Ніжно пригорнися,
До її руки.
Школа і садочок,
В сина вже маля,
Швидко, надто швидко
Крутиться земля.
Матінка чекає –
Правнучка біжить,
І її благає
Жити, жити, жити!

Письмо маме

Не прочтёшь ты моих больше строчек,
Почтальоны туда не идут.
На кресте твоём, мама, веночек,
Даже птицы там тише поют.
Не возьмёшь мой конверт в свои руки,
Не прижмёшь ты к родимой щеке,
Бесконечная наша разлука,
Навсегда ты теперь вдалеке.
Ты не сядешь с письмом в поздний вечер,
Все по дому закончив дела,
Свой платочек набросив на плечи
У краешка отцова стола.
Не погладишь ладошкой листочек,
Как когда-то детей перед сном,
Как там, как там родимый сыночек,
Он в письме мне расскажет о чем?
Мама, мама, дай адрес свой, слышишь,
И письмо я тотчас напишу,
Но, родная, ты его никогда не получишь,
И письмо к тебе в сердце ношу...

Спогад про батька

Ми вантажили сіно із татом,
Сонце, луки і буйство отав,
І синівські, і дужі ще батькові руки,
Скільки справ у них, скільки справ!
Уже складено літо до бреку
І підвозим потроху дрівця
Із сосни, що нагадує трохи смереку,
І солома в стіжку, наче дівка, чекає вінця.

* * *

Бровами над лісом не хмара,
То нічка до вечора йде,
Ось-ось уже стрінеться пара,
І вечір її поведе.
Обнімуться вечір із ніччю,
Отам, де дорога заходить в село,
Цвіркунчик озветься за піччю,
Роса упаде на зело.
Засвітяться очі батьківської хати,
І зорі опустяться в став,
Покличе стурбована мати,
Щоб батько роботи кінчав.
Ляжуть тумани на трави,
Місяць з водою впаде у відро,
До ранку зупиняться справи,
І нічка візьме під своє все крило.

* * *

Співаю, хоч не співав я зроду,
Співаю у гаю, коли пасу корів,
Як набираю в поле із криниці воду,
А я ж співати так хотів!
Бо пісні чув ще в маминому лоні,
І чув бабусь церковний переспів,
І пісню коника на батьковій долоні,
І я співати теж хотів!
Я пісню чув у хаті за столами,
Коли збиралася на празники рідня,
І засинав під пісню тиху мами.
Тепер співаю і співатиму щодня!

Кириївка

Між лісів на долонях у хлібного поля,
Там, де Убеді чиста блакить,
Ніби вишита хрестиком доля,
Наче мати, Кириївка наша стоїть.
Наче мати, чека на дітей і онуків,
Береже всю родину села,
Мов бабусі хустина – біла паморозь луків,
Над селом – золоті купола.
Задзвони, храме Божий, на свято,
Озовися, душа земляка.
Хай не буде розлук в нас багато,
А дорога додому коротка й легка.
Хай лунають пісні над селом аж до неба,
Сміх дітей нехай срібно дзвенить.
Горя, смутку сельчанам не треба,
Нехай в злагоді буде в селі кожна мить.
Нехай щедрою буде щоосені нива,
І міцною хай буде рука.
Теплий дощ хай на полі іде, а не злива,
А як щастя в селі, то ріка.
Тож цвіти чистим цвітом калини,
У вишневих садах мого роду село,
Нам Кириївка в світі єдина,
Хай довіку її не всиха джерело.
Не замульмо його, а ні словом, ні ділом,
Хай радіють за нас із небес.
Помілімось за них, як уміємо, тихо й цнотливо,
Щоби предок в самих нас воскрес.
Бережімо одне одного і ділом і словом, і думкою
Й бережімо пам'ять наших родів й рідного села.

Роздуми киріївчанина, який далеко від дому

Як там рідне село, де знайомі стежки,
Як дитинства мого рідна хата,
Де квітують бузки, на столі – пиріжки,
І старенька, як сонечко, мати?
Я прошу, щоб простили мене,
Що далеко від вас у світах,
Моє рідне село хай біда обмине,
І хай мальви цвітуть у садах.
Ти прости, віковая тополя,
Що ростеш на межі вишняку,
Щоб позбутись давняшнього болю,
На моєму недовгим віку.
Помолюсь за сельчан, Убідь сиву,
Під льодами між білих снігів
Мо' одна ти лишилась щаслива,
Серед тих, хто щасливими бути хотів.
Помолюсь за батьківські криниці,
Де вода, як матусі сльоза,
Не зломлюся, хоч я і не з криці,
А про інше не буду казати.
Помоліться за мене, діброви,
Помоліться за мене, гаї,
Подаруйте на щастя підкову,
Бо далекі краї – не свої...

(Вишняк – кладовище, місцева назва).

Велике Устя

Епоху порому, епоху весла
І досі не можу забути,
І Устя Велике, дороги села,
Де стільки прийшлося походити!
Епоха та, та ми вже зовсім інші,
Розмови інші, інші почуття,
І лиш шляхи Великоустівські, як колишні,
Такі вони реалії життя,
Таке воно, реальне сьогодні.
Великоустівські потомки славної ріки,
Небес прошу благословення
На довгі-довгі вам роки.

Задесення

Я вітаю, вітаю здалека
Край, де плине чарівна Десна,
Де кружляє під сонцем лелека,
Край, де Грань і Зелена Сосна.
Задесення, Задесення,
Річка, луки та гаї,
І як Боже одкровення,
Задесенці ви мої.
Задесенці, задесенці,
Хлібороби з давніх літ,
Україні, нашій неньці,
Ваша праця, пісня й піт.
Задесення, задесенці,
Дощ, туман чи сніговій,
Назавжди в моєму серці,
Задесення, образ твій.

* * *

Так хочеться в Бутівку
На трішечки, на трішки,
Де дріботіли в школі
Швидкі дитячі ніжки.
І хочу не доволі
В моїм житті старечім,
Знов чути гамір в школі,
І будь серед малечі...

Бутівчани

Не забути, не забути,
Всупереч вікам,
Козака старого Бута
Не забути нам!
Ох Бутівочко, Бутівко,
Чари рідної Десни,
Лине пісня дзвінко-дзвінко
По Прямій аж до Сосни.
Бутівчани, Бутівчанки,
Бут старий був молодець,
Чарівниці-задеснянки,
Мужики – усім взірець,

І до праці, і до пісні,
І до риби мастаки,
За Десною, знайте, з хистом
І жінки, й чоловіки.
Бутівчани, бутівчани,
В праці, клопотах щодня,
Отакі нащадки Бута,
Отака його рідня!

Бурштин

Сосна, сосна, твоя живиця
Століття силу берегла,
Щоб бутівчанка білолиця
Тебе на груди одягла.
І ти лягла не дукачами,
На бутівчанчиних грудях,
Лягла красою тата й мами,
Щоб оспівати у піснях.

Десна

Чаруєш всіх, моя красуне Десно,
З прадавніх-давніх літ,
Деснянських райдуг чисті перевесла,
І чайки білої політ,
І чисті води, і джерельне серце,
І ясні зорі на твоїх льодах,
Озерець згублені люстерця,
І битий шлях, давняшній шлях,
То битий шлях мого народу,
Де душі прашурів моїх,
Я пив твою деснянську воду,
І чув відлуння тих віків.
Отих віків, що вирували,

Що голос досі чуєм ми,
Поля хлібами предки засівали,
За рідний край самі ж лягли кістьми.
О Десно, вірю, зачаруєш
Ти ще і правнуків моїх,
Душа Довженка, чуєш, чуєш,
Слова нескорених синів?
Їх не скорили отамани,

Новим царям нас не скорить,
О Десно, наче пісня мами,
Пливеш між товщами століть.
Віки, віки твої красуне-Десно,
Дубами вкрили береги,
Щоб слава, слово тут воскресли,
Кінець знайшли України вороги!
Тут Деснякове слово хай лунає,
Довженка слово дзвоном хай гуде,
О Десно, отчий милий краю,
Хай супостат тут милості не жде.
Хай зорі на льодах твоїх іскряться,
В розливах покажеш Десни можуть,
І землякам хай береги деснянські сняться,
Бо рідний край ніколи не забудь!

* * *

Уранці біг я до повітки,
Була вона із лоз,
В корзину брав сухої глици,
Чимдуж до хати, бо мороз!
І досі, навіть, пам'ятаю,
Хоч був іще я дошкільня,
Дідусь Лукаш приносив рибу,
З лозових ятерів зібрав зрання.
Корзинки тато плів зимою,
Коли морози, заметіль,
І розмовляв тоді зі мною
Про ліс і річку, про артіль.
Лоза, лоза, лозовий котик,
Я пам'ятаю до цих пір,
Пучечок той м'який на дотик
Для мами ніс із татом в двір.

Рідна сторона

Тут Убеді плеса, мілини,
Тут ниви і шепіт дібров,
Де роду віки залишили стежини,
Там серця з дитинства до всього любов.
Любов моя до батьківського поля,
З повагою до праці дні і дні.
Спасибі вам, батьки, що наша доля
Вершилась в славній сіверянській стороні.
Тут вільний дух мого народу,
Відомі світу імена,
І, як святу, з криниць батьків п'ємо ми воду,
І шану їм складаємо сповна.
Отож шануймо дерево одвічне,
Оте, що зветься родове,
І хай незвичне стане звичне,
Навіки вічні буде, хай живе.
Хай з роду в рід любов та передається,
І часом не зітнуться імена,
І отоді нікому вже не вдається,
Родів торкнутись навіть рамена.
Мое село, колиска мого роду,
Моя поліська рідна сторона,
Лиш зачерпни із Убеді прозору воду,
Озветься в серці необірвана струна.
І задзвенить вона, бо добре знає
Пісні, котрі співали мама, соловей,
І хай земляк не забуває
Твоїх, Кириївко, людей.
Хай не забуде навіть за морями,
Як хвірточка співає в батьківському дворі,
І як хатинка із очима мами
Його чекає від зорі і до зорі.

Кириївко, ти славна земляками,
І слава не у пишних іменах,
А в працьовитих із мозолями руками,
Котрі будують, творять, сіють на полях.
То ж славна будь із роду і до роду,
Не заростають хай кириївські стежки.
І знають хай кириївську породу,
І силу нашої, Кириївко, руки!

* * *

*Памяти афганца, хлебороба,
хорошего человека О.П.Ирхи*

Ты дошёл до черты беспределья –
Дальше просто отсчёта времени нет,
Нет друзей, нет врагов, нет веселья –
Там другие орбиты планет.
Там другая совсем обстановка,
Не нужна там «большая рука».
На последней земной остановке
Ты не сможешь сказать всем: «Пока».

Ты не скажешь: «Пока» всем с улыбкой
И не пряча лица от друзей,
Как когда-то в кругу за бутылкой,
В свой рассказ о печали и боли своей.
И последний твой путь неопасен –
Вон какой надлежащий эскорт,
Но с уходом твоим не согласен –
Жизнь твоя, а она ведь не спорт.
Чем помочь мне, поверь, я не знаю,
Вон в слезах твои дочь и жена,
А сегодня, тебе обещаю,
За тебя отопью я глоточек вина.

Шурави

(15 февраля 30 лет спустя)

Шурави, шурави,
Неужели, скажите,
В феврале журавли
Могут плакать в зените?
Журавли, журавли,
Сердца чаще удары,
Ну зачем нас судьба
Развела в Кандагаре?
Шурави, шурави,
Невозможно стаяй,
Души вас – журавли,
Надо мной пролетают.
Журавли, журавли,
Вижу вас или снится?
Надо мной, шурави,
Как родные все лица.
Шурави, шурави...

Исповедь афганца

(к 30-летию)

Афган, Афган, тупую болью
Ударит лопнувший аркан,
Аркан воспоминаний цвета крови,
Незабываемый Афган.
Афган, Афган, как чаек стая,
Или, скорее, журавлей,
Стоит дивизия родная
У расчехлённых батарей.
Стоит дивизия родная,
И рота всех моих друзей,
Ещё стоит она живая,

И я живее всех живей.
Стоят они, мои камрады,
Стоят с улыбкой дружбаны.
Наверно, встрече они рады,
Хоть не вернулись с той войны.
За что война – чужое море,
Чужое небо и страна,
Для матерей навеки горе,
И боли лопнувшей струна.
Афган, афган, воспоминанья
Во снах и даже наяву,
Афган – как боль, как заклинанье,
Доселе я с тобой живу...

* * *

*Присвята на першовересень 2019 року
працівникам Великоустівської ЗОШ І-ІІІ ст.*

Освіт'яни мої, освіт'яни!
Рано срібло лягло на чоло,
Бо несуть ваших учнів життя океани,
Ваші мудрість із ними, знання і тепло.
Хвилі моря, життєйського моря,
Хай тримають всіх вас на плаву,
Учням вашим хай доля підносить
Хліб із сіллю й міцну булаву.
Освіт'яни мої, освіт'яни!
Ось і вересень двері відкрив,
Й школярі всі які гарні,
Серед гарних таких вчителів.
В добру путь, дорогі вчителі, колеги,
працівники школи, мої хороші сусіди!
В добру путь, дітки, в країну знань!
Вересень, ах вересень...

* * *

*Присвячую Валентині Миколаївні Мовчан,
колезі, хорошій людині, товаришу*

(до її першого 50-річчя)

Задесенські простори і далі,
Солов'їний весни переспів,
Уявити не можем без Валі,
Без дзвінких її сонячних слів.
Слово Валентини в нашій пресі
Озивається у серці земляка,
Спогади стають в душі воскреслі,
Ніжні, як матусина рука.
З словом Вашим, з поглядом у очі,
Учні йдуть у непрості світи,
Вже дорослі, у дитинство
З Вами повернутись хочуть,
Та, на жаль, туди їм не прийти.
В їхній пам'яті залишились дороги,
Парки, з Вами де були, міста,
Рідний край, як батьківські пороги,
Збережуть їх душі та уста.
Валентино Миколаївно, наша Валентино,
Хай сто років Вам зозуля накує,
Муза хай Вам служить на «відмінно»,
Гарних учнів і здоров'я хай Вам Бог дає!
Многая літа!

* * *

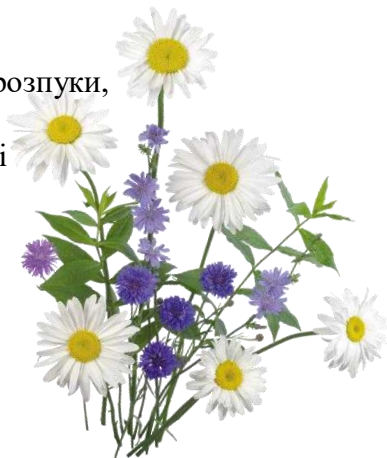
Пам'яті Галини Михайлівни Гирич

Розлився сум на білій скатертині,
Червоним кольором непитого вина,
Скажи мені, доле, людині,
У чому є моя вина?

Розлився сум на білій скатертині,
А печаль на вранішніх снігах,
Розкажи мені, розкажи хоч нині,
Чому я, немов підбитий птах?
Чом душа іде і опустила руки,
Краплі падають на білий сніг?
Чом душа із болю заломила руки,
І від болю падає із ніг?
Серце душу впалу підіймає,
Теж від болю мало не кричить,
Скільки мука ця тривати має?
Плач, кричи, а душа болить.
Біль душі, панове, не хвороба,
А болить ізранена душа,
І болітиме, мабуть, до гроба,
Хоч комусь не вартує гроша...

* * *

В руках букет – шматочок літа,
Нелегко стежкою йти,
Снігами стежечка забита,
Туди, де мовчазні хрести.
Туди, де батьківські могили,
Неначе вчора, хоч давно,
Їх домовини тихо опустили –
Життям кінець, немов в кіно...
Лишилися друзі, діти, внуки,
А скільки учнів на землі?!
То ж, мамо, тату, не знайте там розпуки,
Допоки хліб на їхньому столі.
Допоки хліб, тепло, то ваші душі
Вони добром згадають і не раз,
А я іду, бо просто мушу,
Допоки сили є і час.

* * *

Ось і осінь, погляньте довкола,
Розкладає листочки свої,
Тільки школа, малесенька школа,
Не озветься в Бутівці мені.
Не озветься малиновим дзвоном,
Срібним сміхом моїх дітлахів,
І лишилася пустою-схроном
Для прожитих із школою днів.
Не засяють ранково віконця,
І дими не прошиють небес,
Оченята дітей, наче сонця,
Не засяють, як квіти, із поля чудес.
Школа, малесенька школа,
Ти назавжди у серці моїм,
Ти лишилась для мене засіяним полем,
Срібним дзвоном минулого днів...
Вересневий килим, ранок у тумані,
Ранок у тумані, наче у диму,
Десь далеко – річка і деснянські плавні,
І усе, здається, я туди іду.
Все іду за Десну вересневим полем,
І ніяк не можу вже туди дійти,
Озоветься сумом вперемішку з болем –
Школи вже немає, нікуди іти...

* * *

Наша колишня учениця,
В руках у тебе не букет
І не коротенька спідниця –
«Зеленка», справжній кулемет.
Закони, правила, походи,
Навчання, дружба і кіно...

Війна. «Розірвані» народи,
Таке воно, таке воно...
Таке воно – реальне сьогодення,
Реальніше, аніж закон,
В устах твоїх, як одкровення:
Ну де ж ті б...локи, де ООН?
Та сонце сходить все-таки на сході,
Хоча бої на сході теж,
Там мати-Україна з вами ходить –
Любов до матері не має меж!
На сході наша учениця –
Тепер вона у нас солдат,
Міцною буде хай правиця
І начувайся, супостат!

Журавли ХХІ века

(АТО-вцям посвящається)

За дорогою - река, за рекою - до рассвета туманы,
А в тумане слышен плач журавлей,
Журавли, журавли, вы не плачете так рано,
Скоро солнце взойдет на просторах полей.
- Нам восхода не встретит никогда-никогда,
На просторах родимой земли,
Мы ведь души солдат, что ушли в никуда, -
Отвечают сквозь плач журавли.
- Мы как души дедов из Второй мировой,
Над родной нам землей, что родней и родней,
И в последний наш бой, так сложилось судьбой,
Что мы стали душой журавлей.
И вот с времён АТО, совсем недавних,
С небес мы слышим журавлиный голоса,
И как когда-то, как когда-то,
Мы замолкаем, глядя в небеса...

Довженко моєї душі

Триптих

I

Мої Довженкові криниці
І понад Убіддю стежки,
Його таланту пам'яті дзвіниці,
І ненаписані стрічки.
Та я зумію прочитати,
Що ненаписане митцем,
У його погляді, у хаті,
Із нашим, сосницьким, лицем.
Із нашим, сосницьким, обличчям,
Земляк, на те він і земляк,
І не в минулому сторіччі,
Він мов живий, а чи не так?
І я йому потисну руку,
Для сосничан час – не ріка,
І через час і простір – цікава штука,
Відчую силу справді мужика!

II

Для мене двір Довженка – мов дитинець,
Який шукав давним-давно
Отам, де шлях-гостинець,
Де хата і малесеньке вікно.
Отам, де шлях-гостинець,
А шлях той у широкий світ,
І сосничанам є чому гордитись –
Довженка слово, наче заповіт:
– Любіте землю, Десну, Україну,
Благословенна Сосниця в віках,
В душі тебе ніколи не покину,
І вистою на будь-яких вітрах!..

Цвітуть в садах осінні ружі,
Достигли яблука у в'юниських садах,
І перехожим усміхаються калюжі
На в'юниських Довженкових стежках.

Ш

Довженко наш навіки-вічні,
Мистецтва справжій він ратай,
Його слова, як праліси одвічні,
Як вічний дух Полісся і наш край.
Схиляю голову перед його ім'ям,
І власну душу розстеляю рушниково,
Спасибі часу і його батькам,
Що маємо такого майстра слова!
Подесення, рідне Подесення,
Ти навіки у його словах,
І вони, як Боже одкровення,
Рідний край живе в своїх синах!
Ніби птахи, ніби птахи над Десною,
Пролітають дні, години і роки,
Але все, написане Тобою,
Залишається із нами навіки!

* * *

Сьогодні ранок першого морозу,
Білють луки за селом,
І небо чисте, як жіночі сльози,
З долонею над зацілованим чолом.
І я згадав, як білив полотно
З бабусею раннього ранку,
Це було так давно, так давно,
У дитинства мого на світанку...

* * *

Мій урок добігає кінця,
Скоро дзвоник та його не почую,
Крейда знову не стерта з лица,
І, як завжди, когось ще «муштрую».
Не кажу «До побачення» учням усім,
Бо окремі ще прийдуть надвечір,
Прогуляти, не вивчить схотілося їм,
Не проходили в нас такі речі!
Мій урок закінчиться ось-ось,
Залишилось домашнє завдання,
Щось не встиг, щось не зовсім вдалось,
Крапку зараз поставлю останню.
Не урок, а життя добігає кінця,
Любі діти, дорослі вже люди,
Вам знайома картинка оця,
І щасливий, що в пам'яті вашій я буду.

* * *

Полежи, дорогой, на рассвете,
Не спеши, полежи, полежи –
Уже взрослые внуки и дети,
И дорожки давно все во ржи.
Не спеши, дорогой, подыматься,
Ведь вся жизнь, как команда «Подъём»,
За минуту успевал одеваться,
И бегом целый день, и бегом!
Всё бегом, отдавая всё сердце
Школе, детям, друзьям и родным,
И был рад, как солдат на проверке,
Что бежишь и никем не гоним.

Я проснулся. На глазах что-то влага,
Так во сне говорила мне мать,
Ну какое же всё-таки благо,
Хоть во сне ещё раз увидеть...

Нашим женщинам

Ты простилась из милым в доме вашем,
Проводила его до крыльца,
И просила сквозь слёзы святого,
Чтоб берёг он его до конца.
Женщины, женщины: матери, жёны,
Жизнь – не песня, дважды не спеть,
Ваши души, как свечи зажжённые,
Ровным пламенем им бы гореть.
Ваши души, как свечи зажжённые,
У руках сыновей и мужей,
Ими будут они защищёнными,
Души женщин, как пламя свечей.
Нам бы помнить, мужьям да сынам,
Что в руках у нас женские души,
И кому их сберечь, как не нам,
Наши женщины самые лучшие!

Одноклассницам

В детстве все в школе девочки,
Мной не восторгались,
А теперь гляжу – бабулечки
Чем-то умиляются.

Ах бабули-одноклассницы,
Сильно, вижу, удивлённые,
В чём-то, видишь, разница,
Оттого и умилённые.

Ах бабули, ох бабулечки,
Милые одноклассницы,
Вспоминаем дества улочки,
Да какая теперь разница!
Одноклассницы, одноклассницы,
Где же наши улочки?
И теперь мне уж не кажется,
Что я дед, а вы – бабулечки.

Водіям

Прогноз, прогноз ми слухаєм уважно,
На що він схожий, нинішній прогноз?
І не махнеш на нього легковажно,
Звучить прогноз, як тисячі погроз.
Чекає шлях давно-давно відомий,
Там чорна траса, лід і заметіль.
І кашляє авто моє давно не нове
І сипле сніг, здається, звідусіль.
Чекає шлях мене, моя дорога,
І не мине, що має не минуть,
Кермо і «газ», іконка з ликом Бога
І полотном хай ляже під колеса путь.
Поверне все, що має повернутись,
У добру путь, водили, в добру путь.
З удачею ніде не розминутись,
Хай стрінуть ті, що нас насправді ждуть.

Высоцкому В.С.

Отцвели закаты алым цветом,
Отцвели рассветы ярче снов,
А в душе всё без ответа,
Как в снегах, цветёт любовь.
Цветёт любовь, цветёт любовь,
Весенний дождь и зимние метели,
Но ярче снов, всех ярких снов,
Что может быть на самом деле?
На самом деле может быть она –
Она – начертана судьбой,
Неважно – любовница, подруга иль жена,
А важно, чтоб она была с тобой,
Так важно, чтоб любимая была с тобой...

Лоза

Тоненька гілочка лозова,
Який же гарний верболіз,
Здається, вишивка шовкова,
На білім тлі зимових риз.
Лоза, лоза, відразу спомин,
Про той курний дитинства шлях,
Тини лозові, теплий комин,
І на кілку – великий птах.
А біля столу – етажерка,
Була вона з лози,
Там зошити, книжки, «Малятко», «Піонерка»,
Речей дитячих – два вози.
Стояли стільчики круг столу,
Усі вони були з лози,
З них занавіску довгополу
Ми поправляли в ряд-годи.

IV. ПОРИ РОКУ

* * *

На прощання, зима, на прощання,
Бо життя наше – ні, не суджу,
І комусь можеш бути остання:
«До побачення, зимо», – скажу.
Що малюєш ти на склі у останні морози,
Просто часу у тебе нема,
І не бачу на них я ні зла, ні погрози –
На прощання малюнки для мене малює зима.
Бачу квіти на них – квіти, квіти,
Ну, спасибі, зима, навзаєм,
Дарували колись мені діти,
А тепер маю свій Віфлеєм.
Бачу крила опущені птаха,
Будьмо, зимо, з тобою на «ти»,
Як і ти, я в кінці і невдаха,
Небагато лишилося нам ще іти.
Бачу віхоли подихи, бурі,
Отаке у душі і в мене,
Як говорять «круті» – «у натурі»,
Що приходить – все пройде, мине.
Все проходить, минає:
Щастя, нещастя, великі, малі,
І для мене зима на прощання лишає,
Як листівку, малюнки на склі.

* * *

Забіліли сніги – бездоріжжя,
Першим снігом довкіл замело,
А зима усе трусить, як збіжжя,
Наче землю бере під крило.
Сад батьків у снігу край дороги,
Хоч дороги і згадки нема,
Сад надії батьків і тривоги,
Як дитину все кута зима.
Спи, садочку, скільки он снігу,
Наче одяг батьків із плеча,
Щоб під осінь пахучий, із сміхом,
Ваш дарунок взяло дитинча.
Край дороги, на самім узбіччі,
Гілки груші, яблунь і слив,
І усміхнені із потойбіччя,
Пригощають батьки земляків.

* * *

С первым снегом, стога и дороги,
С первым снегом, калиновый куст,
Только ты, вся дрожа от тревоги,
Не смотри, слышишь, вдаль – путь безмолвен и пуст.
Не гляди, не гляди вдоль дороги,
У манящую синюю даль,
Пусть накроются снегом тревоги,
Улетят с журавлями твои грусть и печаль.
С первым снегом тебя, дорогая,
Пусть улыбка не сходит с лица,
Не гляди, что тропинка пустая,
Упаду первым снегом тебе у крыльца!

* * *

Зойкнув вечір, ти чуєш, – послухай:
Гілка стукає в шибку вікна,
Суне знову до нас завірюха,
Ну коли вже нарешті весна?
І зима у нас довго, здається,
Вже пора їй у інші краї,
Та не хоче вона, не здається,
Хай і березня дні, як свої.
Он і хмари у нас на все небо,
І сніги цього річ до небес,
І на свято жіноче такого не треба,
І не станеться, мабуть, чудес.
Тільки ні, навстіж душу свою я розкрию,
Квіти в ній, і подібних ніде не знайти,
Лиш нікого ти, рідна, не слухай,
Найдорожча для мене лиш ти.
Березень, а весни все нема і немає.
Ось і 8-е уже межі нас,
Любі мої, із святом жіноцтва вітаю,
Свята в душах бажаю для кожної з вас.

День. Початок

Ну ось і все, і досвідок позаду,
Похмурий день, здається, заметіль,
Чорніють гілки батьківського саду,
І білий сніг порошить звідусіль.
Синичок пір'ячко, немов спідничка у школярки,
Що на порозі обмітає сніг,
І траса біла з плямою солярки,
Яку ще ранок запорошити не встиг.

* * *

Дрогнул ветер закатом суровым,
Надвигается, значит, метель,
Застучал громко пальцем кленовым,
Ну когда же придёт к нам апрель?
Затянулась зима, как попойка,
И как будто пришла на века,
Месяц март, а зиме – неустойка,
И висят над землёй облака.
Облака, облака, что же вы, что вы?
И снега, и снега до небес,
Праздник женский какой-то суровый,
И не будет, как видно, чудес.
Только нет, распахну свою душу,
Там последние в жизни цветы,
Никого ты, родная, не слушай,
Всех дороже на свете лишь ты!

* * *

Розгулялись сніги березневі,
Знову віхола все заміта,
Не пелюстки від цвіту травневі
Косу сиву зима все вклада.
Березнева негода вирує,
Березневі сніги навкруги,
Тільки це вже зима не лютує,
У старої немає снаги.
В березневих снігах все довкола,
Все в снігах, у снігах, як шовках,
І Бутівка, й Сосна і малесенька школа,
Наче білий засніжений птах.

* * *

Не просто сніг, несе усе із хугою –
На календарі давно зима,
Іду удвох з зимою, як подругою,
Вірніше - сам, зима – сама
Стирає віхола дерева край дороги,
Заносить слід хвилиною-двома,
Давно в снігу залякли ноги,
І хукати в долоні сил нема.
Як добре, що сосна ураз стіною –
На просіці затишок, гладь і зламані гілки,
І я іду удвох з зимою,
Яке-то щастя затишком іти!
Іти, дійти і стати на порозі,
Заклякими руками двері відчинить,
Зайти і сісти втомленим в дорозі,
Яка ж бо справжня собівартість слова – «жить»!

* * *

Я пригрів сніжинку на долоні,
Боже мій, де ділася краса,
Стала крапля, як на підвіконні,
Або вранці вранішня роса.
Висновок зробив я чітко:
Нічого сніжинки пригривать,
Бо краси в теплі не буде видно,
Всіх сніжинок треба в холоді тримать.

* * *

Пришла зима, и нежно вьюга
Кусты заносит и дома,
И мы приветствуем друг друга:
– Ну что, зима? – Ага, зима!
Зима, зима, как на ладони,
В снегах оставлены следы,
И застоявшиеся кони
Несут навстречу счастья иль беды.
Эх, застоявшиеся кони,
Любимой нежная рука,
И, с лета запахом ладони,
Во льдах блестящая река.
В твоих глазах – зима и вьюга,
Не знаешь этого сама,
И мы, в объятия друг друга,
Пускай вокруг пуржит зима!

* * *

Завесніла весна, завесніла,
Та зима не дає їй прийти,
Знавісніла зима, знавісніла,
Пропусти ж-бо весну, пропусти!
Хай-бо прийде весняне бездоння,
І струмочки, як сміх молодих,
І юнацьке весняне безсоння,
І весняне безсоння старих.
Розцвітуть нехай котики в лузі,
Заспівають коти хай в дворах,
І зустрінуться хай старі друзі,
Хтось побачить себе хай в очах.
У очах, як весняне бездоння,
І бездоння ночей навесні,

Де юнацьке весняне безсоння,
Там весняні лунають пісні.
Здрастуй, весно, весна і веснянки,
Здрастуй, здрастуй, весна чарівна,
І весняні мої полісянки,
Здрастуй, здрастуй, поліська весна!

* * *

Засніжені, засніжені
Весняні ще стежки,
Та радісно, так радісно
Мені сьогодні йти.
Бо березень надворі
Пускає он струмки,
Пливуть в струмочках зорі
До нашої ріки.
Наш березень - надворі
Весняний перший птах,
А хтось шукає зорі
В коханої в очах.
Цілунками запалені,
В очах жаги вогні,
Кохання не позбавлені
Ці березневі дні.
Хай падає, хай падає
У березні сніжок,
Мені той сніг нагадує
Про примхи вас, жінок.
То ж буду вам співати
Весняним потічком,
Із святом вас вітати,
І в щічки – цьом-цьом-цьом!

* * *

Маківка літа, маківка літа,
Липень умитий теплим дощем,
Хмелем сповита, хмелем сповита,
Маківка літа – спогадів щем.
Липень далекий – спогадів зваби,
Липовим цвітом, світом очей,
В серці моєму лишилися карби
Наших з тобою липневих ночей.
Зорі світання, зорі любові,
Маківки літа медом меди,
Маківки літа ночі медові –
Зваби липневі літні сади.

Кінець літа

Повісив серпень серп на цвяхи,
Берізок перший золотий листок,
А небо кольору старої бляхи,
Повітря свіже, як води ковток.
На полях стерня, як батькові долоні,
Половіс неба вигоріла вись,
Стомлені за літо білогриві коні
По отавах тихо розбрелись.
І картопля до землі схилилась,
Висохлим своїм зелом,
Осінь та, що стільки дітям снилась,
Скоро прийде із шкільним дзвінком!

* * *

Ах літо, літо, літо-літо,
Біжить за сонечком воно,
І колоситься в полі жито,
До неба тягнеться зело.
Малята тягнуться до неба,
Де чисті зорі і блакить,
І дощик йде, бо дощик треба,
Прекрасна літа кожна мить...

* * *

Ну ось і все, ще одне літо позаду,
Ілля скропив по-літньому дощем,
Стерню пшениць і гілки саду,
А на душі у мене тихий щем.
Відgrimіли грози ще одного літа,
Розцвіла для осені неповторна даль,
Відлітають в вирій із птахами діти,
На душі від всього смуток і печаль.
За літом, складеним в копиці,
І за літом, складеним в стоги,
За тим, що відgrimіли громовиці,
І ось лаштує літо віддавать борги.
Борги за труд, борги за втому,
За ніч коротку ратая,
А я шкодую вже по ньому,
Бо осінь он стоїть моя.
Моя, моя, не ваша і не їхня,
Бо осінь в кожного своя,
Як у пташини власна пісня,
У мене осінь теж лише моя.

* * *

Люблю дощів тихеньку сповідь,
Коли вже літа пройдено зеніт,
Ратай турбот ослабив повід,
Ген птаства юнь веде обліт.
Люблю дощів у літі просинь,
На ліс, на річку, сіножать,
Бо літній дощ – не дощ під осінь,
Небес тепло і благодать.
Люблю дощі, коли удвох в дорозі,
Твоя рука в моїй тремтить,
Тремить не з холоду – в знемозі,
Святого літа неповторна мить.

* * *

Осіннє сонце із-за хмари
Мені упало на щоку,
Здалося раптом, наче пара,
Із ним ми дивимось в ріку.
Ген довкола осінні пожежі,
Наче дим, клубочиться туман,
Дальній ліс, як з минулого, вежі
І небес над усім океан.
Хай шумлять по-зимовому віти,
Жовтий лист на усенькій землі,
Боже милий, осінній мій світе,
Ти прекрасний у синій імлі.
Не встигну осінь ще відсумувати,
Як вже зима ось ступить на поріг,
Вона без стуку зайде в хату,
З взуття не змівши навіть сніг...

* * *

У листопаді марю я весною,
Бачу сни в вишневому цвіту,
Стою під вітами з тобою,
Слухаю мелодію просту.
Весна і осінь, весна і осінь –
В твоїх очах квітує дивина,
Моє серце тихо просить:
«Вернися хоч на день, моя весна».
Моя весна за літніми дощами,
За золотом осінньої пори,
І ви здогадуєтесь самі,
Чому у снах пелюстки сиплються згори.
Не осінь навіть, передзим'я,
А я з тобою у весняному саду,
Тихо повторяю твоє ім'я,
В безмежну даль під зорями веду.

* * *

Зашуміли вітри уже свіжі,
Горобини горять у садах,
Зазбирали лелеки валізи –
Їм до вирію стелиться шлях.
І на проводи літа Бутівка
Заплела, як косу, верболіз,
Золота верболозова гілка,
Золотий до Десни твій узвіз.
Край узвозу дрімає баркасики,
Тихо гуси ідуть до води,
Бльохнув гучно на ямі карасик,
Ген корівки шукають броди.
Осінь, осінь іде до Бутівки...

* * *

Роздягає в займах осінь верболози,
Як дітей матуся перед сном,
Відшуміли зливи, відшуміли грози,
Ходить передзим'я за селом.
Передзим'я ходить коло хати,
Кутає оселі у дими,
Осінь, як дбайлива мати,
Все живе готує до зими.
Осінь, і раптом – бабине літо,
В небі летять журавлі,
В небо дивлюся, тихо молюся,
Ждатиму їх до весни.
Бабине літо, бабине літо,
В небі летять журавлі,
Поле і луки – все з оксамиту,
Осінь іде по поліській землі.

* * *

На семи вітрах осінь догорає,
Осінь догорає на семи вітрах.
А на неї літо, літо не чекає,
І кружля листочок, як самотній птах.
Глянь, відходить осінь, як старенька мати,
А в очах у неї сльози і печаль,
Прощавай, старенька, буду сумувати,
Осінь, осінь, мені тебе жаль.

* * *

Парує річка першого морозу,
І луки – біле полотно,
Були дощі, гриміли грози,
Та осінь стукає в вікно...

* * *

На склі віконному – листок,
Маленька жовта пляма,
Немов хисткий місток
Між осінню і літом та між нами.
Місток між нами, чуєш – жовтий лист,
А значить – і зима не за горами,
І дощ осінній, вправний піаніст,
Перебирає сумно гами.
Між нами жовтий осінній лист,
Зима не за горами,
Між нами...
Між мною і тобою суму гами...

* * *

Такий туман, що просто млаки,
Нема ні неба, ні землі,
Що навіть з будочок собаки
Не йдуть гулять в такій імлі.
Туман, туман...
А лози шепчуть тихо у заплавах,
Перед сном скидаючи вбрання,
І роса холодна на отавах,
Осінь йде, ступає навмання.
Луками тумани зліва, справа,
А на небі хмари, як вершини гір,
Сонце сходить в золотій оправі,
По-осінньому примружує свій зір.

* * *

А за осінніми дощами прийде сніг,
Складе містечко парасолі,
І бруд не липтима до ніг,
Якби - то так і бруд словесний до людської долі...

* * *

Стежка в росах,
В росах слід,
Рання осінь, неба просінь,
Губ коханих глід.
Безмежна даль,
І небеса,
Легка печаль,
Яка краса!
Безмежна даль
В твоїх очах,
Легка печаль,
Що на устах.
Осіння даль,
І неба вись,
Облиш печаль,
І пригорнись!..

* * *

Осіннє небо, наче жабурина,
Не видно у тумані явори,
І всі дерева голі, однаково рівні –
Така ось демократія осінньої пори.

* * *

Я не зустрів тебе, світанок,
Було все ніколи мені,
А ранок, тихий ранок,
Згасив досвітні всі вогні.
У небі зіроньки загасли,
А схід край неба золотить,
Які хвилини ці прекрасні,
Яка чудова ранку мить!

Зміст

Вступ 3

I. Я ДУШУ ВИКЛАВ, ЯК

<i>ЗАВДАТОК</i>	5
Заповіт.....	5
Я повернусь	6
18 + ...	6
У мене свій Клондайк	7
На світанку зоря заглядає	7
Я душу виклав, як завдаток	7
Я розставив акценти.....	8
Останній дощ осінній	8
Ех, давай-давай, да чарку	9
О прошлом	9
Візерунки, сплетені думками	10
Вона чекає, наче мати	10
Моє лиш те, що у мені	11
Накрапає на серці похмурість	11
Сьогодні я між землею і небом ...	12
Совет молодым	12
Були бажання. Стали мрії	13
А проти часу нічого гребти	13
Мечта	14
Не розбереш бува, де небо.....	14
Нахамити просто в нашім світі	14
Побажаю щиро вам удачі	15
Я просив поради через роки	15
За дальнім-дальнім горизонтом ...	16
Самосуд	16
Плітки	17
Не склалось, бачите, не склалось .	17
Давно под гитару мы пели	18
Сомальє жіночих поцілунків	18
Закошлатився захід у хмарах	19

Не падай, чуєш – падають не довго... 19	19
Ти навіть засніжила душу	19
Просто так нічого в світі не буває ..	20
Я отворил, как двери, настезь душу.20	20
Черствіє душа	21
Я тебе не зірву, перший пролісок.....	21
Відламаю безсоння	22
Догорели огни, догорели	23
Щасливий, що добре і зважене слово. 23	23
Уперте впреться	23
Заглядає у вікна весна	24
І не суди – судим не будеш	24
Тихий дзвін	25
Я розсипав життя на дорогу	25
Соседям	26
Ти мене зачепила смішком	26
Заростають стежки	27
Неужели я жизнь свою выбросил	27
Не пускайте ніч у власну душу.....	28

II. ПОДЗВОНИ НА НОМЕР МОГО

<i>СЕРЦЯ</i>	29
Зовсім інше небо вже над нами	29
На шелках дорогих	30
Не дружина, не дружина, а кохана ...	30
Отказали мои тормоза	31
Подзвони на номер мого серця	31
Что за странное вторжение	32
Я отдавал одной тебе все радости	32
Допоки свічка горить	33
Моей Марине Влади	34
Порада жінкам	34
Дні літа	35
Ти так прощалась	35
Річка, річка, річечка	36

Не грусти, любовь былая	36	Исповедь афганца	56
Летить павутиння	37	Освіт'яни мої, освіт'яни	57
Ти пам'ятаєш останню нашу осінь	37	Задесенські простори і далі	58
Вспоминашка	38	Пам'яті Галини Михайлівни Гирич	58
Я вас искал	38	В руках букет – шматочок літа	59
Чом давно, моя ясна зоре	39	Ось і осінь	60
Минулого ніяк не заспокою	39	Наша колишня учениця	60
Отвлекая тебя от раздумий	40	Журавли ХХІ века	61
Время сладкой встречи истекает	40	Довженко моєї душі	62
По тропинкам бродит лето	41	Сьогодні ранок першого морозу	63
Ты чего заалел, моей жизни закат... ..	42	Мій урок добігає кінця	64
І скресне крига на Десні	42	Полежи, дорогою, на рассвете	64
Дві річки між нами	43	Нашим жінщинам	65
Ти мене зачепила смішком	43	Однокласницям	65
III. ПАМ'ЯТЬ	44	Водіям	66
Мама	44	Высоцкому В.С.	67
Я любив твої пісні, матусю	45	Лоза	67
Мама – перше слово	45	IV. ПОРИ РОКУ	68
Письмо маме	46	На прощання, зима	68
Спогад про батька	46	Забіліли сніги	69
Бровами над лісом	47	С первым снегом	69
Співаю, хоч не співав я зроду	47	Зойкнув вечір	70
Київка	48	День. Початок	70
Роздуми київчанина	49	Дрогнул ветер закатом суровым	71
Велике Устя	50	Розгулялись сніги березневі	71
Задесення	50	Не просто сніг	72
Так хочеться в Бутівку	51	Я пригрів сніжинку на долоні	72
Бутівчани	51	Пришла зима	73
Бурштин	52	Завесніла весна	73
Десна	52	Засніжені, засніжені	74
Уранці біг я до повітки	53	Маківка літа	75
Рідна сторона	54	Кінець літа	75
Памяти афганца О.П.Ирхи	55	Ах літо, літо.....	76
Шурави	56	Ну ось і все	76

Люблю дощів тихеньку сповідь	77
Осіннє сонце із-за хмари	77
У листопаді марю я весною	78
Зашуміли вітри уже свіжі	78
Роздягає в займах осінь верболози	79
На семи вітрах осінь догорає	79
Парує річка першого морозу	79
На склі віконному – листок	80
Такий туман, що просто млаки	80
А за осінніми дощами прийде сніг ...	80
Стежка в росах	81
Осіннє небо	81
Я не зустрів тебе, світанок	81

